

Sisällys

Lukijalle 9

- I Johdanto 19
- Taiteilijapari, perhe ja romanttisen rakkauden ihanne 22
  - Säveltäjien vaimot Aino Sibelius ja Margaret Kilpinen 26
  - Oma huone 28
  - Siveys, velvollisuus, vaatimattomuus 30
  - Margaretin luonteenpiirteistä 33
  - Ongelmalliset Saksan-yhteydet 37
  - Lähteistä 40
  - Kirjan rakenteesta 45
- II Hyvän perheen tytär 48
- Sukutaustaa 48
  - Kotielämää 53
  - Musiikin harrastusta perheessä 57
  - Kotiympyröistä koulun piiriin 61
- III Musiikin opiskelua Helsingissä 68
- Helsingfors Musiikinstitut – Helsingin Musiikkiopisto 68
  - Pianonsoiton perusteet: Margaret Musiikkiopiston alkeiskoulussa 70
  - Yksityisiä pianonsoiton opintoja 73
  - Margaret Musiikkiopistossa 1913–1918 78
    - Sigrid Schnéevoigt* 78
    - Kevään 1914 oppilasnäytteet* 80

	<i>Sodan enteitä</i>	85
	<i>Kevään 1916 oppilasnäytteet</i>	87
	<i>Viimeinen lukuvuosi: Helene Trohimowsky von Wenzell</i>	90
	<i>Suorituksia ja suuria tunteita – opiskelun loppuvaiheet</i>	94
IV	Aikuistuminen	100
	Yrjö astuu kuvaan: ”Yksi, joka uskoi ja pyrki korkealle”	101
	Yhteinen tulevaisuus hahmottuu	106
	Suomi julistautuu itsenäiseksi, sisällissota, kihlaus julkaistaan	118
	Avioitumista edeltävä kesä	121
V	Yhteiselämää 1920-luvulla	127
	Koti Meilahdessa; Työ laulujen parissa alkaa	127
	Yhteisiä matkoja, säestystehtäviä ja ulkomaisia opintoja	131
	<i>Berliini 1920</i>	131
	<i>Säestys- ja kamarimusiikkitehtäviä</i>	135
	<i>Leipzig ja flyygelin hankinta</i>	140
	Margaretin opetustyön alkuvaiheet	142
	Mitä soitettiin?	145
	Eduard Erdmann saapuu Suomeen	148
	Erdmannit talvilomalla Tuusulassa	155
	Matka Wieniin ja ensikonsertti Helsingissä 1927	159
	Margaret Erdmannien ohjauksessa Kölnissä	164
	Pariisin houkutukset	169
VI	Kohtalokas 1930-luku: Menestysten ja myrskyjen vuosikymmen	174
	Pariisi 1930	174
	Konsertti Kölnissä	176
	Tytär Siipi syntyy	180
	Uusi media: Radio	183
	Opetustyötä, tutkintoja ja kurssitutkintoja	190

”Klassillisten pianosävellysten alkuperäis- ja jälkipainosten eroavaisuudesta” 197

Laulajia ja laulajattaria 200

Baritoni Gerhard Hüsck 201

Lontoo ja levytysprojekti 208

Vanha musiikki nousussa: Margaret hankkii cembalon 211

Vanhan musiikin soittajavieraita Euroopasta 216

Grümmerit ja Yrjön gambasarja 218

Yrjö viihtyy Saksassa 221

Erdmann palaa Suomeen 225

Erdmannin mestarikurssi Helsingissä 1936 228

Edelleen kiireisiä vuosia, 1937 ja 1938 237

Margaretin matka Potsdamiin 242

Vuosikymmen päättyy; ”Toivon olevasi varuillasi” 250

VII Sodan aika 253

Meilahti ja muu maailma 253

Helsingin musiikkielämää sodan aikana 265

Isänmaallisia säveltäjiä 268

Margaretin osuus sota-ajan konserteissa 269

Sibelius-Akatemia sodan aikana 273

VIII Elämä jatkuu: 1945–1959 277

Yrjöstä akateemikko, Savonlinnan musiikkipäivät ja

Yksinlaulun ystävät 279

Margaret täyttää 60 vuotta 286

Margaretin oppilaita 1950-luvulla 289

Margaretin esiintymisiä pianistina ja cembalistina 298

Ystäviä ei hylätä 305

Eduard Erdmann ja selviytymisen vaikeus 309

Sveitsissä ja kotona 313

Parisuhteita 318

Taloudenhoidollisia asioita kotimaassa 320

Viimeisiä matkoja 326

IX Ihmiset ympärillä: Läheisiä, ystäviä, yhteisöitä 331

- Alfthanin siskokset 335
- Gertrud Alfthan-Beers 338
- Skinnarilan väki 345
- Laaksolan piiri; Maila Talvio 348
- Kollegaystäviä 355
  - Ilmari Hannikainen* 357
  - Maire Halava* 360
  - Wilhelm Kempff* 365
  - Irene Erdmann* 367
- Yhdistystoimintaa 372

X Uudessa ajassa: 1960–1965 375

- Maailma avartuu 375
- Katse taaksepäin: Pohdintoja 384
  - Ihminen – puoliso* 384
  - Pianisti* 387
  - Cembalon soittaja* 391
  - Liedpianisti* 392
  - Opettaja* 395

Liitteet 399

- Liite 1. Margaret Kilpisen kantaesitykset Yrjö Kilpisen soitinteoksista 399
- Liite 2. Margaret Kilpinen kantaesittäjänä Yrjö Kilpisen lauluissa 401
- Liite 3. Margaret Kilpinen LP- ja CD-äänitteillä 406
- Liite 4. Margaret Kilpisen äänitteet Yleisradion arkistossa 408

Viitteet 410

- Lähteet ja kirjallisuus 463
- Kirjoittaja 478
- Abstract 479
- Hakemisto 480